

การเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาเขมรถิ่นไทยกับ ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา¹

A Comparative Study of Vocabulary of the Khmer Dialect in Thailand and Standard Khmer in Cambodia

บุญย์เสนอ ตริวิเศษ / Bunsanoe Triwiset

Faculty of Humanities and Social Sciences, Buriram Rajabhat University

Buri Ram 31000, Thailand

Email: thithatphu@gmail.com

Abstract

This article compares the vocabulary of the Khmer dialect spoken in Thailand and standard Khmer in Cambodia. 1,000 words from the basic Khmer vocabulary list and 1,000 words from official Khmer vocabulary list were used for this study. The data were collected by recording pronunciation of language informants who used the Khmer dialect in Thailand and standard Khmer in Cambodia. The finding revealed that in the basic Khmer vocabulary list there were 930 similar words, which accounted for 93 percent, and 70 different words, which accounted for seven percent. In the official Khmer vocabulary list, there were 190 similar words which accounted for 19 percent, 172 partial concordant words, which accounted for 17.2 percent and 638 different words, which accounted for 63.8 percent. This difference was due to the fact that there was no change in the basic vocabulary of the Khmer dialect spoken in Thailand, whereas there were a great number of non-concordant words in the official word list because there was no written language of the Khmer dialect in Thailand, which has existed in the context and under the influence of the Thai language. Therefore, the dialect speakers could not understand the newly-formed official Khmer language.

Keywords: comparison, Khmer dialect in Thailand, standard Khmer in Cambodia

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การกลายเสียงภาษาพูดและคำศัพท์ในภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา กับภาษาเขมรถิ่นไทย : การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปีงบประมาณ 2559

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาเขมรถิ่นไทยกับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา โดยศึกษาจากบัญชีคำศัพท์พื้นฐานทั่วไป 1,000 คำ และบัญชีคำศัพท์สำหรับภาษาทางการ 1,000 คำ เก็บข้อมูลคำศัพท์โดยวิธีการบันทึกเสียงจากการออกเสียงของผู้บอกภาษาซึ่งเป็นผู้ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยและผู้ใช้ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ผลการวิจัยพบคำศัพท์พื้นฐานทั่วไปที่ใช้เหมือนกัน 930 คำ คิดเป็นร้อยละ 93 คำที่ใช้แตกต่างกัน 70 คำ คิดเป็นร้อยละ 7 ส่วนคำศัพท์สำหรับภาษาทางการจำนวน 1,000 คำ พบคำที่สอดคล้องกันจำนวน 190 คำ คิดเป็นร้อยละ 19 คำที่สอดคล้องกันบางส่วนจำนวน 172 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.2 คำที่ไม่สอดคล้องกัน 638 คำ คิดเป็นร้อยละ 63.8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคำศัพท์พื้นฐานทั่วไปในภาษาเขมรถิ่นไทย มิได้เปลี่ยนแปลงไป ส่วนคำศัพท์สำหรับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาซึ่งมีคำศัพท์ที่ไม่สอดคล้องกันจำนวนมาก เนื่องจากภาษาเขมรถิ่นไทยไม่มีภาษาเขียนและอาศัยอยู่ในบริบทและอิทธิพลของภาษาไทยทำให้ไม่สามารถเข้าใจภาษาทางการของกัมพูชาซึ่งบัญญัติขึ้นใหม่ได้

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา

บทนำ

ภาษาทุกภาษามีคุณค่าเท่าเทียมกัน กล่าวคือ แม้ว่าแต่ละภาษาจะมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน แต่ก็มีศักดิ์ศรีในการสื่อสารเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกว่าภาษานั้นเป็นภาษาของคนกลุ่มใหญ่หรือคนกลุ่มย่อย เป็นภาษามาตรฐานหรือภาษาถิ่น ดังนั้น ทุกภาษาจึงมีคุณค่าและความสำคัญในตัวเอง การศึกษาภาษาต่างๆ จึงมีความสำคัญอย่างมาก ยิ่งมีความรู้ด้านภาษามากเท่าใด ยิ่งจะก่อประโยชน์แก่ผู้รู้ภาษาทั้งในด้านการสื่อสารเฉพาะตัวและในด้านผลประโยชน์อื่นๆ เช่น ธุรกิจการค้า เป็นต้น

พลเมืองในประเทศไทยมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม นอกจากมีชนเชื้อชาติไทย ลาว มอญ เขมร ชาว กะเหรี่ยง

ฝรั่ง แหกแล้ว ยังมีลูกผสมลูกครึ่งอีกมากกว่า 50 ชาติพันธุ์ (Kasetsiri, 2010: 3) ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทยนี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาเฉพาะในการดำรงชีวิตของกลุ่มชนที่สืบเนื่องกันมานับ พันปี ภาษาเป็นทั้งระบบคิดและระบบความรู้ความเข้าใจในโลกและสิ่งแวดล้อม เป็น ที่รวบรวมภูมิปัญญาต่าง ๆ เป็นแผนที่นำทางไปสู่ทรัพยากรท้องถิ่น และที่สำคัญ เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ (Royal Institute, 2013: 3)

ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ถือเป็นภาษาประจำท้องถิ่นหรือภาษาถิ่นที่เก็บ รวบรวมข้อมูลดั้งเดิมทางวัฒนธรรมเอาไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นภาษาที่มีภาษาอื่น ปนน้อยและมีความเปลี่ยนแปลงได้น้อย คนในถิ่นทุกถิ่นยังคงพูดและใช้ภาษาเดิม อยู่มาก คำบางคำในภาษากลางได้เลิกใช้ไปแล้ว แต่ในภาษาถิ่นยังคงรักษาไว้อย่างดี การศึกษาภาษาถิ่นได้ประโยชน์ในการศึกษารรณคดีและวัฒนธรรมต่าง ๆ และเป็น ที่มาของภาษาปัจจุบัน ภาษาถิ่นซึ่งใช้ติดต่อสื่อสารกันในท้องถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ ต่าง ๆ จึงแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของกลุ่มชนแต่ละกลุ่มที่มีภาษาพูด แตกต่างกัน ภาษาถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

Pankhueankhat (1988: 1) กล่าวไว้ว่า ภาษาถิ่นต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในตระกูล ภาษาไทย มีภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นใต้ เป็นต้น ซึ่งสามารถแบ่งภาษาถิ่นออกเป็น 2 ประเภท คือ ภาษาถิ่นต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในตระกูล ภาษาไทย มีภาษาไตลื้อ ไตขิ่น ไตยอง ไตใหญ่ ผู้ไท ไทย้อ ไทลาว เป็นต้น และ ภาษาถิ่นที่อยู่ในตระกูลภาษาอื่น มีภาษามอญ ภาษาเขมร ภาษาขมุ ภาษาอีเก้อ ภาษามุเซอ เป็นต้น

ในบรรดาภาษาท้องถิ่นดังกล่าวมานี้ ภาษาเขมรนับเป็นภาษาหนึ่งที่น่า สนใจ เนื่องจากมีประชากรไทยที่พูดภาษาเขมรท้องถิ่นหรือภาษาเขมรถิ่นไทยเป็น จำนวนมากกว่าล้านคน ความรู้เกี่ยวกับผู้พูดภาษาเขมรถิ่นไทยและลักษณะภาษา เขมรถิ่นไทยในประเทศไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญที่น่าจะได้มีการศึกษา (Premsrirat and Phu-issarakit, 1996: 1)

Smalley (1994: 135-137) กล่าวว่า ภาษาเขมรถิ่นไทยไม่ใช่ภาษาไทย แต่ เป็นภาษาตระกูลมอญเขมรซึ่งเป็นตระกูลภาษาที่แพร่หลายในเอเชียอาคเนย์และ

เป็นภาษาตระกูลไม่มีเสียงวรรณยุกต์ ประชาชนเขมรมีอารยธรรมเขมรขยายไปทั่วประเทศไทยในศตวรรษที่ 9 และ 10 ก่อนที่คนไทยจะชิงความเป็นใหญ่ ดังนั้น คนเขมรจึงอาศัยอยู่บนดินแดนนี้พวกเขาเคยอยู่มานับพันปี แม้ว่าประชาชนอาจจะเบาบางไปและยังมีการอพยพของคนเขมรใหม่มายังดินแดนนี้ซึ่งเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 18

PremSirat and Phu-issarakit (1996: 6) กล่าวว่า ภาษาเขมรที่ปรากฏใช้อยู่ในประเทศไทยนั้น สามารถแยกออกเป็นภาษาเขมรพื้นบ้านถิ่นต่าง ๆ ได้อีกตามที่อยู่ของผู้พูด เช่น ภาษาเขมรถิ่นสุรินทร์ ถิ่นบุรีรัมย์ ถิ่นศรีสะเกษ ในการประชุมการพัฒนาแบบตัวเขียนภาษาเขมรท้องถิ่นด้วยตัวอักษรไทย เมื่อปี พ.ศ. 2531 2532 และ 2533 ได้กำหนดให้ภาษาเขมรสุรินทร์เป็นภาษาเขมรมาตรฐานของภาษาเขมรถิ่นไทย เนื่องจากภาษาเขมรถิ่นนี้มีระบบเสียงไม่ต่างจากภาษาเขมรถิ่นไทยท้องถิ่นอื่นเท่าใดนัก และเป็นภาษาเขมรถิ่นที่มีผู้พูดจำนวนมาก โดยมีผู้พูดภาษาหนึ่งในชีวิตประจำวันกว่า 500,000 คน ซึ่งนับเป็นภาษาเขมรถิ่นไทยที่มีจำนวนผู้พูดมากที่สุดในประเทศไทย

การที่จังหวัดในแถบอีสานตอนล่างมีประชากรที่พูดภาษาเขมรในชีวิตประจำวันนับล้านคนนั้นแสดงให้เห็นว่า ดินแดนอันเป็นที่ตั้งของประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาปัจจุบันมีความสัมพันธ์กันทั้งในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ภาษา และวัฒนธรรม สืบเนื่องกันมายาวนาน (Phakdikham, 2007: 2) โดยความสัมพันธ์ดังกล่าว ด้านหนึ่งแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพาอาศัยของคนทั้ง 2 ประเทศ เช่น คนไทยที่หมู่บ้านภูมิซรอล จังหวัดศรีสะเกษ ที่ต่างไปมาหาสู่กันกับคนกัมพูชาที่อยู่เชิงเขาพระวิหาร จังหวัดพระวิหาร เป็นต้น แต่อีกด้านหนึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงความขัดแย้งและความหวาดระแวงกัน อันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์การสงครามเพื่อชิงความเป็นใหญ่ ทั้งในกระบวนการสร้างชาติของทั้ง 2 ประเทศที่พยายามจะสร้างอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของตน

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาในข้อหลังนี้ได้ส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางการทูตสิ้นสุดลงในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มูลเหตุแห่งความขัดแย้งรุนแรงคือ การที่ไทยต้องเสียอธิปไตยเหนือบริเวณปราสาทพระวิหาร ในปี พ.ศ. 2505

(Anamwong, 1995: 41) และยังคงเป็นประเด็นขัดแย้งจนถึงปัจจุบัน ทุกครั้งที่มีการปลูกกระแสชาตินิยมขึ้นมา แม้ทั้ง 2 ฝ่ายจะมีความพยายามที่จะสานสัมพันธ์ไมตรีให้คืนดังเดิม แต่ความริ้วฉันทันเนื่องจากกรณีของการแย่งชิงดินแดนกันหลายครั้ง การเขียนประวัติศาสตร์เข้าข้างตัวเองของทั้ง 2 ฝ่าย ส่งผลให้ประชาชนทั้ง 2 ฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ใช้ภาษาเขมรในชีวิตประจำวันแถบอีสานตอนล่างที่มีความเกี่ยวข้องกันทางเชื้อชาติกับกัมพูชาขาดการติดต่อกันและต่างฝ่ายต่างใช้ชีวิตในบริบทแวดล้อมสังคมตนเอง

ผู้วิจัยเกิดที่อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้ที่ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยในชีวิตประจำวัน ทั้งได้เคยศึกษาภาษาเขมรมาตรฐาน ณ สถาบันภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยภูมิพนมเปญ ราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นเวลา 1 ปี ความรู้ที่ได้จากการเรียนภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาทำให้สังเกตเห็นว่า ภาษาพูดของคนที่ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทย เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา (ภาษาเขียน) จะเห็นความแตกต่างกันที่เห็นเด่นชัด คือ มีการกลายเสียงในหลายๆ หน่วยเสียง เช่น คำที่หมายถึง “ช้าง” ภาษาเขียน คือ ជាំ-ฎี /ดิอมเรย/ /damroy/² ส่วนภาษาพูดเขมรถิ่นไทยคือ /ตำเรย/ /tamraj/³ เสียงพยัญชนะต้น /d/ กลายเสียงเป็น /t/ คำที่มีความหมายว่า “ยิ้ม” ในภาษาไทย ภาษาเขียน คือ ញញឹម-ญญีม /โญญีม/ /ŋoŋnim/ ส่วนภาษาพูดเขมรถิ่นไทยใช้ว่า /ญะญีม/ /ŋajim/ เสียงสระ /oo/ กลายเสียงเป็น /a/ นอกจากนั้น เมื่อมาพิจารณาภาษาพูดของชาวพนมเปญ ก็พบว่าการกลายเสียงไปจากภาษาเขียนอย่างสำคัญ เช่น ในภาษาเขียนของคำที่หมายถึง หมู คือ ជ្រូក-ชรูก /จรูก/ /cruuk/ แต่ภาษาพูด คือ /ชุก/ /chuuk/ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะตัวที่ 2 /r/ หายไป แล้วกลายเป็นเสียงระเบิด เกิดจากเพดานแข็ง มีลมพ่นออกมา คือ เสียง /ch/ และพบอีกหลายคำ เช่น คำที่หมายถึง “เรียน” ในภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาคือ រៀន-เรียน /riem/ แต่ภาษาพูดคือ /เฮียน/ /hiem/ เป็นต้น

² การใช้อักษรแทนเสียงภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาในบทความนี้ เขียนตาม Cambodian System of Writing and Beginning Reader. Franklin E. Huffman. (1970)

³ การใช้อักษรแทนเสียงภาษาเขมรถิ่นไทยในบทความนี้ เขียนตามคู่มือระบบเขียนภาษาเขมรถิ่นไทย อักษรไทย ของ Royal Institute (2013)

นอกจากการกลายเสียงแล้วยังพบว่า คำศัพท์หลายคำในภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาใช้คำที่แตกต่างกันอยู่มาก เช่น คำที่หมายถึง “ห้องสมุด” ในภาษาไทย ภาษาพูดในภาษาเขมรถิ่นไทย คือ /สองชะมุด/ /hooŋsamut/ ส่วนภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาคือ บณฺณาลัย-บณฺณาลัย /บันนาลัย/ /bannaalay/ คำที่หมายถึง การสิ้นสุดของการทำงานราชการ “เกษียณ” ภาษาพูดในภาษาเขมรถิ่นไทยจะใช้ทับศัพท์ภาษาไทยว่า /กะเซี่ยน/ /kasieŋ/ ในขณะที่ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา คือ ฅูลนิริวัต-ฅูลนิริวัต /โฉลนิริวัต/ /coolniwöt/ เป็นต้น

ดังที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาเขมรถิ่นไทยกับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา จะทำให้ได้ความรู้ชุดหนึ่งในการทำความเข้าใจภาษาของคน 2 กลุ่มที่มีเชื้อสายเดียวกัน เพื่อประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับชาวไทยที่ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยในชีวิตประจำวันได้เรียนรู้และเข้าใจการใช้ภาษาพูดและคำศัพท์ของผู้ที่ใช้ภาษาเขมรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างกันในอนาคต ในทางกลับกันผู้ที่ใช้ภาษาเขมรในกรุงเทพมหานครเองก็ได้เข้าใจภาษาของกลุ่มชนที่มีเชื้อสายเดียวกันกับตนซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ดีขึ้น โดยเฉพาะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา หัวข้อวิจัยนี้จะทำให้คนไทยที่ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยได้มีเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การศึกษาภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาง่ายขึ้น ทั้งเพื่อประโยชน์ในการสื่อสารและประโยชน์ในด้านอื่นๆ ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ของผู้ที่ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเขตอีสานตอนล่างของประเทศไทยกับผู้ที่ใช้ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ราชอาณาจักรกัมพูชา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาษาเขมรถิ่นไทย หมายถึง ภาษาเขมรที่คนไทยเชื้อสายเขมรใช้พูดสื่อสารกันในแถบอีสานตอนล่าง 3 จังหวัด คือ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีผู้ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยหนาแน่นมากที่สุดในประเทศไทย (Premsrirat, 1988: 24-26)

ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา หมายถึง ภาษาพูดและภาษาเขียนที่เป็นระบบเสียงมาตรฐานทั่วไปของชาวพนมเปญที่ถือว่าเป็นสำเนียงของคนเมืองหลวงในปัจจุบัน เป็นภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาที่ใช้เป็นหลักในการเปรียบเทียบกับภาษาเขมรถิ่นอื่นได้ (Naksakun, 1981: preface)

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดทำรายการคำสำหรับเก็บข้อมูลภาษา คือ 1. คำพื้นฐานทั่วไปปรับปรุงจากบัญชีคำโครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองต่างๆ ของ Language Institute, Chulalongkorn University (1998) จำนวน 1,000 คำ 2. คำศัพท์สำหรับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาปรับปรุงจากบัญชีคำศัพท์ทางการภาษาเขมรจากหนังสือพิมพ์ ของ Bunkhloi (2001) จำนวน 1,000 คำ 3. เลือกผู้บอกภาษาที่เป็นเจ้าของภาษา (native speaker) จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทย 3 คน คือ นายประสาน ผลเจริญ นางบุญเลี้ยง มีดวงค์ และนางสงวน มีโชค และผู้ใช้ภาษาเขมรในกรุงพนมเปญ 3 คน คือ นายแสม สัมผัส นางมิ่ง ดม และนางเจีย พอลลี 4. เก็บข้อมูลโดยวิธีการบันทึกเสียงและการสังเกตการณ์การใช้ภาษาในสถานการณ์จริง กล่าวคือ การเก็บข้อมูลภาษาโดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำนั้นๆ แล้วให้ผู้วิจัยออกเสียงตามจนกว่าผู้บอกภาษาจะบอกว่าออกเสียงได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจดบันทึกข้อมูลด้วยสัทอักษรสากลพร้อมทั้งบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียงแบบดิจิทัลตลอดระยะเวลาที่มีการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลภาษาเขมรถิ่นไทยใช้เวลา 5 วัน คือระหว่างวันที่ 7-11 พฤศจิกายน

2558 การเก็บข้อมูลภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ใช้เวลา 5 วัน คือ ระหว่างวันที่ 28-31 ธันวาคม 2558 และวันที่ 1 มกราคม 2559 นอกจากนี้ยังใช้วิธีสังเกตการณ์ โดยไปในที่ชุมนุมชน เช่น ตลาด สนามกีฬา สถานศึกษา ร้านอาหาร ฯลฯ และ 5. เมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดแล้วจึงนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบคำศัพท์ระหว่างภาษาเขมรถิ่นไทยกับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ผู้วิจัยใช้ฐานความรู้ภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา และใช้ประสบการณ์ที่เคยดำรงชีวิตในกรุงเทพมหานครราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นเวลา 1 ปี เป็นฐานในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ และใช้แนวคิดการกลายเสียงและการกลายความหมายตามกฎของกริมม์ (Grimm's Law) ในหนังสือ Etymology ของ Phraya anumanratthon (1979)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบคำพื้นฐานทั่วไป จำนวน 1,000 คำ พบคำที่ใช้เหมือนกัน 930 คำ คิดเป็นร้อยละ 93 คำที่แตกต่าง 70 คำ คิดเป็นร้อยละ 7 การพบคำที่เหมือนกันเป็นจำนวนมากเนื่องจากใช้คำพื้นฐานในชีวิตประจำวัน ได้แก่ คำเรียกญาติ คำเรียกสัตว์ คำเรียกอวัยวะของร่างกาย คำเรียกอุปกรณ์ในครัว คำกริยาพื้นฐาน คำเรียกสี คำเรียกสิ่งของ ฯลฯ ซึ่งคำต่างๆ เหล่านี้มิได้เปลี่ยนแปลงไป

ผู้วิจัยขอเสนอผลการเปรียบเทียบคำพื้นฐานทั่วไป โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อ ได้แก่ การเปรียบเทียบในด้านเสียงและการเปรียบเทียบในด้านความหมาย

คำพื้นฐานทั่วไปที่นำมาเปรียบเทียบต่อไปนี้ เป็นเพียงคำที่คัดเลือกมาเฉพาะบางคำเพื่อเป็นตัวแทนของคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงและความหมายในภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาเท่านั้น คำในลักษณะดังกล่าวมีอยู่เป็นจำนวนมากในภาษาทั้งสอง ซึ่งต้องใช้เวลาในการวิจัยเพื่อหารายละเอียดที่สมบูรณ์อีกต่อไป

1. การเปรียบเทียบในด้านเสียง

เมื่อเปรียบเทียบคำศัพท์จากเสียงพูดของผู้ใช้ภาษาเขมรทั้ง 2 ถิ่น พบการเปลี่ยนแปลงในด้านหน่วยเสียงพยัญชนะและสระ ซึ่งเป็นลักษณะการกลายเสียงจาก

เสียงหนึ่งเป็นอีกเสียงหนึ่ง และยังพบการตัดเสียงหรือการสูญเสียง แต่ไม่พบการเพิ่มเสียงในภาษาเขมรถิ่นไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การกลายเสียงพยัญชนะ

(1) การกลายเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

ตารางที่ 1 แสดงการกลายเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

คำศัพท์/ความหมาย	การกลายเสียง	ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
หนาม	/b/→/p/	/บ็อนลา/ /banlaa/	/ป็นลา/ /panlaa/
ข้าง	/d/→/t/	/ดีอุมเร็ย/ /damrøy/	/ตำเร็ย/ /tamraj/
มีด	/b/→/m/	/กำเบ็ด/ /kambət/	/กะเม็ด/ /kamet/
กลาง	/d/→/n/	/ก็อนดาล/ /kandaal/	/กันนาล/ /kanaal/
เสา	/s/→/t/	/ซอซอ/ /sasaa/	/ตะซอ/ /tasaa/
ร้อย	/h/→/r/	/โฮย/ /hooy/	/รวย/ /ruuej/
อ้อม	/ch/→/c/	/ชะแอด/ /cha?aet/	/จะแอด/ /ca?aet/
สั้น	/kh/→/k/	/คเล็ย/ /khloy/	/กเล็ย/ /klaej/
หวาน	/ph/→/p/	/พะแอม/ /pha?aem/	/ปะแอม/ /pa?aem/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกลายเสียงจากเสียงหนึ่งเป็นไปตามกฎแห่งการกลายเสียงของกริมม์ (Phraya anumratthon, 1979: 176) กล่าวคือ คำในภาษาถิ่นและภาษาอื่นใดในตระกูลเดียวกัน คำคำเดียวกันย่อมมีการกลายเสียงตามกาลและเทศะ

(2) การกลายเสียงพยัญชนะต้นควบ

ตารางที่ 2 แสดงการกลายเสียงพยัญชนะต้นควบ

คำศัพท์/ความหมาย	การกลายเสียง	ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
ห้า	/pr/→/ph/	/ฟ้า/ /pham/	/ปรา/ /pram/
หุม	/cr/→/ch/	/ชุก/ /chuuk/	/จูก/ /cruuk/
ครู	/kr/→/kh/	/คู/ /khuu/	/กรู/ /kruu/
ปลา	/tr/→/th/	/เท็ย/ /they/	/ตเร็ย/ /traj/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า การกลายเสียงจาก /pr/, /cr/, /kr, /tr/ เป็น /ph/, /ch/, /kh/, /th/ ปรากฏการณ์ดังกล่าวคล้ายกับปรากฏการณ์การกลายเสียงจาก กรอม เป็น ขอม ในภาษาตระกูลไทย-ลาว จากการศึกษาของ Phumisak (2013: 355-356) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง กรอม กับ ขอม

ในภาษาตระกูลไทย-ลาวว่า เกิดจากการออกเสียงของคน 2 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือ กลุ่มที่ออกเสียง ร หรือควบกล้าได้ชัดเจน กับกลุ่มที่ออกเสียง ร หรือควบกล้าไม่ได้ ดังนั้น วิธีที่ง่ายที่สุดสำหรับกลุ่มที่ออกเสียง ร หรือควบกล้าไม่ได้ คือ การตัด ร ทิ้งไป ปรากฏการณ์ดังตัวอย่างข้างต้นเป็นการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ เช่น ในกรณีที่ พยัญชนะตัวหน้าเป็นอักษรกลาง 3 ตัว คือ ก ต ป เมื่อมี ร ควบกล้าจะเปลี่ยนเสียง พยัญชนะนั้นเป็นอักษรสูงที่มีฐานเกิดเดียวกัน เช่น จาก ปราบ เป็น ผาบ กราบ เป็น ขาบ แตร เป็น แถ เป็นต้น

นอกจากนี้ การหายไปของเสียง r ในภาษาเขมรมาตรฐาน กัมพูชาอาจเป็นเพราะได้อิทธิพลการออกเสียงจากภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากอยู่ใต้ อาณานิคมฝรั่งเศสมานานร้อยปี ปรากฏทางภาษาในลักษณะนี้ Phumisak (2013: 357) ได้กล่าวไว้ว่า ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในหลายภาษาในทางยุโรปที่ เด่นชัดคือ ภาษาฝรั่งเศส ชาวฝรั่งเศสในปารีสออกเสียง ร รัลัน ไม่ได้ คือ ออกเสียง r เป็นคล้าย ฮ หด

นอกจากนี้ ข้อค้นพบนี้ไปสอดคล้องกับการศึกษาของ Pisitpanporn (2005) ที่พบว่า ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา เสียง /r/ ได้สูญหายไป ดังนั้น ในคำควบกล้าทั้ง 4 เสียงจึงไม่ออกเสียงและการสูญเสียง /r/ ในพยัญชนะ ควบกล้าในภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชายังทำให้เกิดคำพ้องเสียงตามมาด้วย

2) การกลายเสียงสระ

ตารางที่ 3 แสดงการกลายเสียงสระ

คำศัพท์/ ความหมาย	การกลายเสียง	ภาษาเขมรมาตรฐาน กัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
ผ้าเช็ดหน้า	/ɑ/→/a/	/กี๋นแซง/ /kansæŋ/	/กันแซง/ /kanseŋ/
ยิ้ม	/oo/→/a/	/โยฎิม/ /joopim/	/ญะฎิม/ /napim/
วัว	/oo/→/uu/	/โก/ /koo/	/กั/ /kuu/
หน้าต่าง	/ue/→/uu/	/บ็องอวจ/ /baŋuec/	/บ็องอูจ/ /baŋ?uuc/
หู	/ie/→/ii/	/ตระเจียก/ /traciek/	/ตระจึก/ /tracirk/
เขา ท่าน เธอ	/ôe/→/iie/	/กวด/ /kœt/	/เกือด/ /kiiet/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า การกลายเสียงสระลักษณะดังกล่าว เนื่องจากภาษาเขมรถิ่นไทยมักจะออกเสียงตามสระในภาษาไทย ในขณะที่ภาษา

เขมรมาตรฐานกัมพูชาจะออกเสียงตามหลักอักขรวิธีเสียงเล็ก-เสียงใหญ่ของภาษาเขมรในกัมพูชา

3) การสูญเสียเสียง (sound loss)

(1) การสูญเสียเสียงในตำแหน่งต้นพยางค์

ตารางที่ 4 แสดงการสูญเสียเสียงในตำแหน่งต้นพยางค์

คำศัพท์/ความหมาย	ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
กบ	/ก็องแกบ/ /kɑŋkɑep/	/-งแกบ/ /ŋkɛep/
อัญเชิญ	/อัญเจิญ/ /ʔɑŋcɛəŋ/	/-ญจีญ/ /pɔcɔŋ/
บ่อน้ำ	/อันโดง/ /ʔandouŋ/	/-นโนง/ /nnooŋ/
มะขาม	/อ็อมป็ล/ /ʔampɿl/	/-มป็ล/ /mpɿl/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำ 2 พยางค์ที่ประกอบขึ้นจากพยัญชนะในวรรคบาลี ก จ ต ป ซึ่งมี ง ญ น ม เป็นตัวสะกด และจะตามด้วยพยัญชนะในวรรคนั้นๆ ตามไวยากรณ์ที่ได้อิทธิพลจากภาษาบาลี ทั้งภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาพบว่า มีการสูญเสียพยัญชนะตัวหน้าและสระซึ่งเป็นแกนกลางของพยางค์ เหลือเพียงเสียงพยัญชนะท้าย คือ /ŋ/ /p/ /m/ /m/ โดยลักษณะดังกล่าว Chanawong (1999: 210) กล่าวว่า เป็นลักษณะที่พบได้ทุกภาษาเป็นปกติของภาษาที่ต้องเปลี่ยนแปลงไป

(2) การสูญเสียเสียงในตำแหน่งท้ายพยางค์

ตารางที่ 5 แสดงการสูญเสียเสียงในตำแหน่งท้ายพยางค์

คำศัพท์/ความหมาย	ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
กลอง	/ชะโก/ /skoo/	/ชะกวร/ /skuuəŋ/
แลก เปลี่ยน	/โด/ /dow/	/โดร/ /door/
ไหล	/โฮ/ /how/	/โฮร/ /hoor/
สอง	/ปี/ /pii/	/ปีร/ /piir/
งาน	/กา/ /kaa/	/การ/ /kaar/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า คำภาษาเขมรดั้งเดิมเหล่านี้มีเสียงท้ายคือ /-r/ ปัจจุบันแม้จะยังคงรูปภาษาเขียนไว้ แต่เสียงพูดของภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาจะไม่ออกเสียง /-r/ แต่น่าสังเกตว่าภาษาเขมรถิ่นไทยยังคงเก็บเสียงดั้งเดิมนี้ไว้และออกเสียง /-r/ ในตำแหน่งท้ายพยางค์ได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม การไม่

ออกเสียง /-r/ ของสังคมกัมพูชาในปัจจุบันส่งผลให้การเขียนคำบางคำที่มี /-r/ เป็นตัวท้ายผิด ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นข้อแตกต่างที่สำคัญ

2. การเปรียบเทียบในด้านความหมาย

คำศัพท์ส่วนใหญ่ของภาษาพูดทั้ง 2 ถิ่นคือ ภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาเมื่อเปรียบเทียบกันทางด้านความหมายของคำมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ 1) คำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยที่ใช้เหมือนกันทั้งเสียงและความหมาย 2) คำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยรูปคำเดียวกันแต่ใช้ในความหมายต่างกัน และ 3) คำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยที่รูปคำต่างกันแต่ใช้ในความหมายเดียวกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยที่ใช้เหมือนกันทั้งเสียงและความหมาย

ตารางที่ 6 แสดงคำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยที่ใช้เหมือนกันทั้งเสียงและความหมาย

คำศัพท์/ความหมาย	ภาษาเขียน	ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
ตา (พ่อของแม่)	/taa/	/ตา/ /taa/	/ตา/ /taa/
หัว	/kbaal/	/กะบาล/ /kbaal/	/กะบาล/ /kbaal/
สูง	/kpuəh/	/กะปิวอ/ /khpüəh/	/กะปิวอ/ /kpuəh/
ไก่	/mōen/	/มีวน/ /mōen/	/มีอีน/ /miən/
สีดำ	/khamaw/	/คะมาว/ /khamaw/	/คะเมา/ /khamaw/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า ภาษาทั้ง 2 ถิ่นใช้คำศัพท์คำเดียวกันทุกคำ แต่บางคำออกเสียงสระกลายเป็นอีกเสียงหนึ่ง เช่น ภาษาเขมรถิ่นไทย เรียกไก่ ว่า /mīən/ ในขณะที่ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ออกเป็น /mōən/ กล่าวคือเสียง สระ /iə/ กลายเป็นเสียงเป็น /ōə/ เนื่องจากเสียง /iə/ เป็นสระประสม เริ่มจากสระกลาง สูง ริมฝีปากไม่ห่อ แล้วเลื่อนไปหาสระกลาง กลาง ริมฝีปากไม่ห่อ ส่วนเสียง /ōə/ เป็นสระประสมเสียงสั้น เริ่มจากสระหลัง กลางสูง ริมฝีปากห่อ แล้วเลื่อนไปหาสระกลาง กลางสูง ริมฝีปากไม่ห่อ ทั้ง 2 ต่างก็เป็นสระสูง ดังนั้น เสียงสระทั้ง 2 จึงสามารถเลื่อนจากเสียงหนึ่งไปเป็นอีกเสียงหนึ่งได้ อีกตัวอย่างการออกเสียง

คำเรียก สีดำ เสียงพูดในภาษาเขมรถิ่นไทยจะออกเสียงคล้ายเสียง “สระเอา” ในภาษาไทย แต่เสียงพูดในภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯจะเน้นหนักลงมากกว่า ในกรณีดังกล่าวนี้อาจเป็นเพราะภาษาเขมรถิ่นไทยอยู่ในบริบทของภาษาไทยทำให้ การออกเสียงสระคล้ายสระในภาษาไทย

2) คำภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯและภาษาเขมรถิ่นไทยรูปคำเดียวกันแต่ใช้ในความหมายต่างกัน

ตารางที่ 7 แสดงคำภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯและภาษาเขมรถิ่นไทยรูปคำเดียวกันแต่ใช้ในความหมายต่างกัน

คำศัพท์/ความหมาย	ความหมายในภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯ	ความหมายในภาษาเขมรถิ่นไทย
/เจีย/ /ciie/	หายจากการป่วย เป็น	ดี
/ละออ/ /laʔoo/	ดี (เชิงคุณภาพ)	สวย (ทางกายภาพ)
/ชะอาด/ /saʔaat/	สวย (ผู้หญิง)	ไม่สกปรก
/ซี/ /sii/	กิน	กิน
/ซ็รอกกราว/ /srok kraaw/	เมืองนอก ต่างประเทศ	คนชนบท

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นคำที่มีในภาษาทั้ง 2 ถิ่นแต่ใช้ในความหมายต่างกัน กล่าวคือ คำว่า /ciie/ ภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯจะใช้ในความหมาย คนที่หายจากการป่วยไข้ หรือ เป็น ส่วนภาษาเขมรถิ่นไทยจะใช้ในความหมายที่แคบกว่าคือแปลว่า ดี เช่น คนดี /มะนีฮ-เจีย/ - /manih-ciie/ เป็นต้น ส่วนคำว่า /laʔoo/ หมายถึง ดี ภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯใช้แสดงถึงลักษณะที่พึงปรารถนา เช่น ทำงานดี ประพฤติดี ส่วนภาษาเขมรถิ่นไทย หมายถึง ความสวยงาม ซึ่งความหมายจะแคบกว่าภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯ คำว่า /saʔaat/ ภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯ หมายถึง ความสวยงามทางกายภาพ เช่น ผู้หญิงสวย /ซ็ร็ย-ชะอาด/ /srey-saʔaat/ ส่วนในภาษาเขมรถิ่นไทยจะใช้ในความหมายไม่สกปรก คำว่า /sii-กิน ภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯจำกัดใช้เฉพาะกับสัตว์ถ้าใช้กับคนถือว่าไม่สุภาพ แต่ในภาษาเขมรถิ่นไทยจะใช้ในความหมายกว้างกว่าคือ ใช้ได้กับคนและสัตว์ไม่ถือว่าไม่สุภาพ และคำว่า /srok kraaw/ ภาษาเขมรมาตรฐานกับพหูฯใช้ความหมายว่า เมืองนอก ต่างประเทศ ส่วนในภาษาเขมรถิ่น

ไทยจะใช้ในความหมาย คนชนบท จะเห็นได้ว่ามีความหมายของทั้ง 2 ถิ่นเป็นลักษณะสุดโต่งไปคนละด้านจัดเป็นความหมายกว้างออก (semantic extension) ซึ่งลักษณะการกลายความหมายที่กล่าวมาเป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำที่เกิดขึ้นทุกภาษา ดังที่ Ratanakun (2012: 263) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นธรรมชาติของทุกภาษา

3) คำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยที่รูปคำต่างกันแต่ใช้ในความหมายเดียวกัน
ตารางที่ 8 แสดงคำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาและภาษาเขมรถิ่นไทยที่รูปคำต่างกันแต่ใช้ในความหมายเดียวกัน

คำศัพท์/ความหมาย	ภาษาเขมรกัมพูชา	ภาษาเขมรถิ่นไทย
หน้าผาก	/ทะงะฮ/ /thŋəh/	/จ็ญเจิม/ /cɨŋcɛəmm/
ชั่ว (ไม่ดี)	/โคจ/ /khouc/	/จู/ /cuɯ/
เป็น	/เกิด/ /kaet/	/เกิด/, /เจีย/ /kɛət/, /ciə/
หล่อ	/ซ็องฮา/ /səŋhaa/	/ซัมเบิม/ /sambɛəmm/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นคำที่ต่างกันแต่ใช้ในความหมายเดียวกัน กล่าวคือ คำว่า /thŋəh/ ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาจะใช้เรียกอวัยวะส่วนเบื้องบนของใบหน้าอยู่เหนือคิ้วขึ้นไป คือ หน้าผาก ส่วนภาษาเขมรถิ่นไทยจะใช้ว่า /cɨŋcɛəmm/ ซึ่งเป็นลักษณะความหมายย่ำยที่ คำว่า /khaoc/ ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาใช้แสดงลักษณะที่มีพฤติกรรมไม่ดีมาก เลว ทรมาน ร้าย ส่วนภาษาเขมรถิ่นไทยใช้ /cuɯ/ ส่วนคำว่า /kɛət/ ภาษาเขมรถิ่นไทยใช้เป็นกริยาที่ต้องเติมเติม เช่น ผมเป็นครู /คะมาต-เกิด-ครู/ /khamaat.kɛət.kruu/ ส่วนภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาใช้ /ciə/ เช่น /คะญม-เจีย-ครู/ /khpom.ciə.kruu/ เป็นต้น และคำว่า /səŋhaa/ ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาใช้บอกลักษณะชายรูปงาม (หล่อ) ส่วนภาษาเขมรถิ่นไทยใช้ /sambɛəmm/ ซึ่งในความหมายเดิม คำนี้มีกใช้แง่ลบบอกลักษณะคนที่ชอบโอ้อวด วางโต เป็นลักษณะการกลายความหมายไปในทางที่ดีขึ้น (ameliorative development)

จากผลการวิจัยข้างต้น ปรากฏคำศัพท์พื้นฐานทั่วไปที่ใช้แตกต่างกันของคนเชื้อสายเขมร 2 กลุ่มมีจำนวนค่อนข้างน้อย เพื่อให้การวิจัยนี้ก่อเกิดประโยชน์

มากขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์อีกชุดหนึ่ง คือคำศัพท์ภาษาทางการที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ ของ Bunkhloi (2001) อีกจำนวน 1,000 คำ คำศัพท์ในกลุ่มนี้เป็นคำศัพท์ที่นักวิชาการกัมพูชาและองค์กรที่รับผิดชอบในการพัฒนาภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ได้แก่ สถาบันพุทธศาสนบัณฑิตกัมพูชา สถาบันภาษาแห่งชาติ ในราชบัณฑิตยสถานกัมพูชา เป็นต้น ที่ได้บัญญัติคำศัพท์ใหม่ๆ คำศัพท์เทคนิคด้านต่าง ๆ เช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์ การศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งคำศัพท์ใหม่ๆ เหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากในภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาแต่ไม่ปรากฏในภาษาเขมรถิ่นไทย เนื่องจากภาษาเขมรถิ่นไทยใช้คำภาษาไทยแทน จากการวิจัยคำศัพท์ที่เป็นภาษาทางการเหล่านี้พบว่า มีคำที่สอดคล้องกันจำนวน 190 คำ คิดเป็นร้อยละ 19 คำที่สอดคล้องกันบางส่วนจำนวน 172 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.2 คำที่ไม่สอดคล้องกัน 638 คำ คิดเป็นร้อยละ 63.8 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) คำที่สอดคล้องกัน

คำที่สอดคล้องกันในบทความนี้ คือ คำที่บัญญัติขึ้นใช้โดยประกอบขึ้นจากรากศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤตที่รูปคำเหมือนไทยทุกประการ แต่การออกเสียงอาจต่างกันตามไวยากรณ์ทางเสียงของภาษาเขมร เนื่องจากภาษาเขมรถิ่นไทยไม่มีภาษาเขียน ดังนั้น ในการออกเสียงก็มักออกเสียงตามคำภาษาทางการของภาษาไทย ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบคำที่ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยใช้สอดคล้องกันกับผู้ที่ใช้ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา

คำศัพท์	เสียงพูดในภาษาเขมรกัมพูชา	เสียงพูดในภาษาเขมรถิ่นไทย
ประชาธิปไตย (ข.) ประชาธิปไตย	/praac iə thi patay/ /ปรอเจียทิบปะไต/	/pra cha thi pataj/ /ประชาทิปะไต/
รัฐธรรมนูญ (ข.) รัฐธรรมนูญ	/rat tha thamanun/ /รัตทะทัมมะนูนุ/	/rat tha thamanuun/ /รัตทะท่ามะนูนุ/
สหประชาชาติ (ข.) สหประชาชาติ	/saha praac iə ciet/ /ชะสะปรอเจียเจียด/	/saha prachaa chaat/ /ชะสะประชาชาติ/
สฟพาวุธ (ข.) สรรพาวุธ	/sapphiəwut/ /ซัพเปียวุต/	/sap pha wut/ /ซัพพาวุต/

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า รูปศัพท์ที่ประกอบขึ้นจากภาษาบาลีสันสกฤตสอดคล้องกันแทบทุกประการจะต่างกันเพราะการออกเสียงเท่านั้น เมื่อไวยากรณ์เขมรกำหนดให้เสียงอ่านในบางสระต่างจากภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาทางการที่แวดล้อมผู้ใช้ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ดังที่ Bunkhloi (2016) กล่าวว่า คำในกลุ่มนี้มีลักษณะคล้ายกันทางด้านตัวเขียน เนื่องจากนำมาจากภาษาบาลีเหมือนกัน เพียงแต่ต่างกันเฉพาะการออกเสียงบางคำหรือพยางค์เท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เกิดจากหลักเกณฑ์ทางอักษรวิธีของทั้ง 2 ภาษาไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยของ Thongpra (2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาคำที่มีความสอดคล้องกันในภาษาไทยและภาษาเขมร โดยศึกษาเอกสารจากพจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมเขมรฉบับต่างๆ ผลวิจัยพบว่า ภาษาไทยและภาษาเขมรมีความสอดคล้องกันอย่างน่าสนใจ ทั้งในด้านรูปคำ เสียง และความหมาย ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับนักวิชาการจากราชบัณฑิตยสถานแห่งกัมพูชา คือ Sonngang (2014: 17) กล่าวว่า ภาษาเขมรและภาษาไทยอยู่ต่างตระกูลกันแต่เมื่อพิจารณาคำศัพท์ของภาษาทั้ง 2 จะพบว่า มีคำศัพท์จำนวนมากที่ใช้เหมือนกัน

(2) คำที่สอดคล้องกันบางส่วน

คำที่สอดคล้องกันบางส่วนในที่นี้ คือ คำที่บัญญัติขึ้นใช้โดยประกอบขึ้นจากรากศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤตปะปนกับคำภาษาเขมร หรือรูปศัพท์เดียวกันแต่ใช้ในความหมายต่างกัน ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบคำที่ผู้ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยใช้สอดคล้องกันบางส่วนกับผู้ใช้ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา

คำศัพท์	เสียงพูดในภาษาเขมรกัมพูชา	เสียงพูดในภาษาเขมรถิ่นไทย
สถาบันภาษา	/witthayie sathanphiesaa ciet/	/sathaaban phaasaa heeng chaat/
แห่งชาติ	/วิตทะเยียชทานเพียชาเจียด/	/ชะทาบั้นพาสาแสงชาติ/
อริการบดี	/sakol witthayie thikaa/	/?athikaan boodii/
	/ซาก็อลวิตเยียทีกา/	/อะทิกานบอดี/
การลงโทษทางเศรษฐกิจ	/tòendakam saethakoc/	/kaan loythoot thaag seethakit/
	/ตีวันเตียะกัมแซตทะเก็จ/	/การลงโทษทางเสตทะกิด/
ท่าอากาศยานนานาชาติพนมเปญ	/?aakaahsayienthaan ?antraciet phnumpn/	/?aakaatsajaan naanaa chat phnumpn/
	/อากาศเยียนทาน อันตระเจียด พนมเปญ/	/ทอากาศชะยานนานาชาติพนมเปญ/

จากตัวอย่างข้างต้นอธิบายการประกอบสร้างคำได้ว่า วิญญูณฺสภาสาณชาติ-วิทยาลัยนานาชาติ-สถาบันภาษาแห่งชาติ /witthayie sathan phiesaa ciet/ เกิดจากการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสและสนธิในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 4 คำ คือ วิญญู+ณฺส+ภาสา+ณชาติ ความหมายของคำ คือ วิญญู (ความรู้) สมาสกับ ณฺส (แหล่ง ที่) สมาสกับ ภาสาณชาติ (วิญญูณฺส แปลมาจาก institute-สถาบัน) เป็นสถาบันหลักระดับสูงทางภาษาเขมรที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์พัฒนาภาษาเขมรให้มีหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องสมบูรณ์ เนื่องจากภาษาเขมรมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของลัทธิการปกครองทำให้การใช้คำสื่อสารกันยังไม่ลงรอยเป็นมาตรฐานเดียวกัน

สภคณวิญญูณฺสการ-สากลวิทยาธิการ-อธิการบดี /saakal witthayie thikaa/ เป็นการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสและสนธิในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 4 คำ คือ สภคณ+วิญญู+ณฺส+การ ความหมายของคำ คือ สภคณ (โลก)+วิญญู (ความรู้ วิชาการ)+ณฺส+การ (การงานอันยิ่ง) หมายถึง ตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงสุดในสถาบันอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย เขมรใช้ว่า สากลวิทยาลัย (University) ส่วนคำว่ามหาวิทยาลัยในภาษาเขมร หมายถึง คณะแต่ละคณะ (Faculty) ในสากลวิทยาลัย)

จณฺฎกษุเส ฐคฺฐิธู-ทณฑทกมมเสฏฐกิจจ-การลงโทษทางเศรษฐกิจ /töendakam saetthakəc/ เป็นการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 3 คำ คือ จณฺฎ+กษุ+เสฐคฺฐิธู ความหมายของคำ คือ จณฺฎ (การลงโทษ)+กษุ (กระทำ)+เสฐคฺฐิธู (เศรษฐกิจ) หมายถึง การลงโทษทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไม้ตายของประเทศทางตะวันตกที่มีกลไกโทษวิธีนี้กับประเทศทางตะวันออก

หาคาสยาส ฆา ส หฺรฺร ชาติภูมฺเตตฺต-อากาศยานภูฏานอนนฺตรชาติ ภูณฺเพญฺ-ท่าอากาศยานนานาชาติพนมเปญ /2aakaahsayingthaa pantraci phnumpn/ เกิดจากการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสและสนธิในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 4 คำ คือ หาคาส+ยาส+ฆา+ส+หฺรฺร+ชาติ+ภูมฺเตตฺต ความหมายของคำ คือ หาคาส (อากาศ) สมาสกับ ยาส (เครื่องนำไป) สมาสกับ ฆา (สถานที่) สมาสกับ หฺรฺร (ระหว่าง) สมาสกับ ชาติ และ ภูมฺเตตฺต เป็นที่น่าสังเกตว่าการสมาสกัน

ระหว่างคำ ฆาส+ฆาส มีการเพิ่มเสียง ฆ เข้าไปเพื่อให้ได้เสียงตัวสะกดตัวตามตามหลักบาลี คือ ฆาสฆาส (ยานภูฐาน) ลักษณะดังกล่าวนี้จัดเป็นหลักทั่วไปในการนำคำบาลีมาใช้ในภาษาเขมร ซึ่งต่างจากภาษาไทยที่มักตัดเสียงบางเสียงทิ้งไปเพื่อให้คำกะทัดรัดขึ้น เช่น วุฑฺฒิ รมฺฐ สจฺจ ตัดเสียงทิ้งเหลือเพียง วุฑฺ รมฺ สจฺ เป็นต้น

จากตัวอย่างคำภาษาเขมรที่ไม่สอดคล้องกันบางส่วนของคนทั้ง 2 กลุ่มนี้ เนื่องจากการบัญญัติศัพท์ในภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาเน้นที่การประดิษฐ์คำให้งดงามมาก มีการประกอบคำขึ้นจากภาษาบาลีสันสกฤตเป็นหลัก ในขณะที่คนไทยเชื้อสายเขมรในประเทศไทยเรียนหนังสือไทยและอยู่ในบริบทของภาษาไทยที่มีวิถีคิดและปฏิบัติทางภาษาที่แตกต่างกันและมักจะใช้คำเหล่านี้โดยการทับศัพท์ภาษาไทย

(3) คำที่ไม่สอดคล้องกัน

คำที่ไม่สอดคล้องกันในที่นี้ คือ คำที่มีบัญญัติขึ้นใช้โดยประกอบขึ้นจากรากศัพท์ภาษาบาลีสันสกฤต และรากศัพท์ภาษาเขมรรวมถึงคำที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาฝรั่งเศส ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบคำที่ผู้ใช้ภาษาเขมรถิ่นไทยใช้ไม่สอดคล้องกันกับผู้ที่ใช้ภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา

คำศัพท์	เสียงพูดในภาษาเขมรกัมพูชา	เสียงพูดในภาษาเขมรถิ่นไทย
กิจกรรม	/sakammaphiəp/ /ซกัมมะเพียบ/	/kitcakam/ /กิดจะก่า/
สาธารณูปโภคพื้นฐาน	/haetthaa racanaa sampuən/ /แฮตทาจะนะนาซ็อมป็วน/	/saathaaranuupaphokphiinthaan/ /ซาทาจะนะนะโปกพินทาน/
ยพณฯ	/ʔaek ʔodəm/ /แอกอู๊ดอม/	/phanathan/ /พะนะทาน/
บัตรประจำตัวประชาชน	/ʔatta sappaana ban/ /อัดตะซ็ัญญาเนบัน/	/batprachachon/ /บัตประจำตัวประชาชน/

จากตัวอย่างข้างต้น คำภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาที่เกิดขึ้นใหม่จะเห็นได้ชัดว่าใช้คำแตกต่างไปจากภาษาไทยมาก ทำให้คนไทยเชื้อสายเขมรไม่สามารถจะเข้าใจคำเหล่านี้ได้เลย หากไม่ได้ศึกษาคำเหล่านี้มาก่อน คำใหม่ ๆ เหล่านี้หากดูที่รูปคำตัวเขียนอักษรเขมรที่ปริวรรตมาเป็นอักษรไทยก็อาจจะพอเข้าใจ

ความหมายได้หากมีความรู้พื้นฐานทางบาลีมาบ้าง แต่ถ้าฟังเฉพาะเสียงพูดหรือเสียงอ่านภาษาเขมรมาตรฐานก็มักพูซาอย่างเดี๋ยวจะเข้าใจความหมายของคำศัพท์บัญญัติเหล่านี้ได้น้อยมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าภาษาเขมรมาตรฐานกับพูซาใช้หลักการอ่านภาษาบาลีแตกต่างไปจากภาษาไทยนั่นเอง ผู้วิจัยขอนำคำศัพท์ใหม่บางคำมาวิเคราะห์เพื่อให้มองเห็นภาพดังกล่าวได้ชัดเจน ดังต่อไปนี้

สภคฺยฺภาต-สภคฺยมฺภาต-ภิกฺกัรรม /sakammaphiep/ เป็นการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ สภคฺยฺ+ภาต ความหมายของคำ คือ สภคฺยฺ (กระทำร่วม การเคลื่อนไหว-active) + ภาต (ความเป็นไป) เป็นคำที่คิดจากภาษาอังกฤษ activity เหมือนภาษาไทยนั่นเอง

เบฏฺฐา+ธธา สหฺมฺมฺฐึรฺ -เหฏฐารจนาสมฺพฺนฺธ-สาธารณฺูปโกคฺพื้นฐาน /haetthaaracanaasmpuon/ เป็นการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 4 คำ คือ เบฏฐา+ธธา+สหฺมฺมฺฐึรฺ ความหมายของคำ คือ เบฏฐา (พื้นฐาน โครงสร้าง)+ธธา (การก่อ การสร้าง)+(เกี่ยวพันกัน ร่วมกัน) เป็นคำใหม่ที่นักภาษาของเขมรคิดออกมาได้สวยงามมาก คำนี้มีคำที่แสดงอิทธิพลของไทยติดอยู่ด้วยชัดเจน คือ สมฺพฺนฺธ ที่เขมรใช้ไม่หันอากาศเช่นเดียวกับคำไทย เขมรใช้คำนี้แยกเป็น 2 ความหมาย คือ เสียง พนฺธ-พฺนฺธ กล่าวคือ คำ ปฺรพฺนฺธ (ปรอปวัน) หมายถึง ภรรยา ส่วน คำ สมฺพฺนฺธ (ล้อมป้อน) หมายถึง เกี่ยวพันกัน สัมพันธ์กัน

ฉกฺขฺกฺษฺ-เอกฺอฺตุตฺม-ยฺพณฺย /?aek?odcm/ เกิดจากการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสและสนธิในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ ฉกฺ+อฺตุตฺม ความหมายของคำ คือ ฉกฺ (เป็นหนึ่ง) สมาสกับ อฺตุตฺม (อุดม สูงสุด) คำนี้ใช้เป็นคำนำหน้าชื่อข้าราชการระดับสูงของกัมพูชาตั้งแต่ระดับผู้ว่าราชการจังหวัดไปจนถึงนายกรัฐมนตรี

หฺลฺลฺสฺ ฐฺฏา ณา บณฺณ -อตุตฺสณฺญาณบณฺณ-บัตฺรปฺระจํำตัวปฺระชาชน /?atta sannaana ban/ เป็นการสร้างคำขึ้นตามหลักการสมาสในภาษาบาลี ประกอบด้วยคำ 3 คำ คือ หฺลฺลฺสฺ+ฐฺฏา ณา+บณฺณ ความหมายของคำ คือ หฺลฺลฺ (ตัวตน) สมาสกับ ฐฺฏา ณา (เครื่องหมาย) สมาสกับ บณฺณ (บัตร หนังสือ) มีความหมายตรงกับบัตรประจำตัวประชาชนของไทย

บทสรุป

กล่าวได้ว่า การเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาเขมรถิ่นไทยกับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชาได้ข้อค้นพบที่สำคัญ ได้แก่ การกลายเสียงของพยัญชนะและสระ กล่าวคือ เป็นลักษณะภาษาซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะหรือสระไปสอดคล้องกับหน่วยเสียงอื่นในภาษาถิ่นอื่นอย่างมีระบบ นอกจากนั้น ยังพบการสูญเสียงหรือการตัดคำจำนวนมาก โดยเฉพาะการสูญเสียงของพยัญชนะที่ปรากฏต้นพยางค์ และยังพบการสูญเสียงของหน่วยพยัญชนะท้ายพยางค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียง /r/ ซึ่งน่าสังเกตว่า ภาษาเขมรถิ่นไทยยังคงรักษาเสียงท้าย /r/ และออกเสียงได้อย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือเป็นข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างภาษาเขมรถิ่นไทยกับภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูชา ส่วนในด้านความหมาย พบการกลายความหมายทั้งในแบบความหมายกว้างออก แคบเข้า ย้ายที่ ตลอดจนการกลายความหมายไปในทางเลวลง และดีขึ้น แม้การกลายความหมายจะพบไม่มากนักแต่ถือเป็นข้อสังเกตที่สำคัญ

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่ทำให้คนเชื้อสายเขมรของทั้ง 2 ประเทศสื่อสารกันไม่ได้เต็มที่คือ ภาษาเขมรของคนไทยเขมรในแถบอีสานตอนล่างเป็นภาษาที่อยู่ในบริบทของประเทศไทยที่กำหนดให้ประชาชนต้องเรียนภาษาไทยกลาง ทั้งในอดีตมีความพยายามที่จะลดความสำคัญของภาษาถิ่นให้หันมาเชิดชูความเป็นไทย แม้ในสมัยต่อๆ มาจะมีการส่งเสริมอนุรักษ์ภาษาถิ่น แต่ก็ยากที่จะฟื้นคืนเนื่องจากคนรุ่นหลังส่วนใหญ่หันมาใช้ภาษาไทยมากขึ้น ทั้งไม่มีโอกาสได้ติดต่อสื่อสารกับคนเขมรในประเทศกัมพูชา ภาษาเขมรถิ่นไทยในปัจจุบันจึงมีคำที่ใช้พูดกันซึ่งเป็นคำดั้งเดิมในสังคมเกษตรแบบเดิมเท่านั้น และไม่มีตัวอักษรกำกับเสียงไว้เป็นหลักฐานชัดเจน

เมื่อสังคมเจริญขึ้นทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ฯลฯ การพูดจาสื่อสารกันด้วยคำใหม่ๆ ในสังคมใหม่ก็ใช้คำไทยแทนเป็นลักษณะพูดภาษาเขมรปนไทย ในขณะที่ภาษาเขมรมาตรฐานในกัมพูชาได้คิดบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่เพื่อสื่อสารกันให้พอเพียงในสังคมที่เจริญก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา คำศัพท์ใหม่ๆ ที่กัมพูชาคิดขึ้นใหม่นี้เองที่ทำให้คนไทยเชื้อสายเขมรฟังภาษาเขมรของคนกัมพูชาไม่เข้าใจ ดังที่ Smalley (1994) กล่าวว่า ภาษาเขมรถิ่นไทยแตกต่าง

จากภาษาเขมรมาตรฐาน เนื่องจากภาษาเขมรถิ่นไทยและภาษาเขมรมาตรฐาน กัมพูซาใช้ตรงกันเฉพาะคำศัพท์สามัญพื้นฐานเท่านั้น ส่วนคำศัพท์เทคนิคใหม่ๆ ที่พัฒนาขึ้นในภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูซาปรากฏในภาษาเขมรถิ่นไทยน้อยมาก สะท้อนว่าเป็นความยากมากที่จะการเข้าใจเนื้อหาภาษาเขมรมาตรฐานกัมพูซาที่ ออกอากาศจากสถานีวิทยุกระจายเสียงในกรุงเทพมหานครที่สามารถรับได้ใน ประเทศไทย ดังนั้น เขมรถิ่นไทยจึงมีความสัมพันธ์กับเขมรมาตรฐานกัมพูซาในแบบ ต้องตีความกันมากกว่าที่จะเป็นแบบเข้าใจกันและกันได้ทันที

คนไทยเชื้อสายเขมรในแถบจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ ที่ไม่เคย ศึกษาคำใหม่ๆ ของกัมพูซาที่พัฒนาตลอดมาเป็นร้อยปีจะสื่อสารและเข้าใจ ความหมายภาษาเขมรกัมพูซาได้ไม่เกินร้อยละ 30 เท่านั้น เนื่องจากถูกจำกัดด้วย คำภาษาเขมรที่มีการพัฒนาตามยุคสมัยที่เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คำใหม่หรือศัพท์บัญญัติใหม่ในภาษาเขมร มีมากมายที่ทุกสาขาวิชาเช่นเดียวกับคำที่บัญญัติศัพท์ใหม่ในภาษาไทย การที่จะ สื่อสารกับชาวเขมรในกัมพูซาได้เข้าใจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้คำศัพท์ ใหม่ให้มาก โดยเฉพาะการสื่อสารกันในระดับภาษาที่เป็นทางการ เช่น การประชุม สัมมนา การแปล การเป็นล่าม และการติดต่อกันเป็นทางการ ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพ ในการสื่อสารของคนทั้ง 2 ชาติที่เป็นกลุ่มชนเชื้อสายเดียวกันคือ คนไทยเชื้อสาย เขมรและชาวเขมรในราชอาณาจักรกัมพูซา อันจะนำสู่ความเข้าใจและความร่วมมือ ในด้านต่างๆ ต่อไปในอนาคต

References

- Anamwong, T. (1995). “*Yon adit: khwam samphan Thai-Khamen*”, *Khwam samphan rawang prathet Thai lae Kamphucha nai yuk lokaphiwat*. (In Thai) [“Return to the past: Relationship of Thai-Khmer,” relationship of Thailand and Cambodia in the age of globalization]. Bangkok: Institute of Asia-Pacific Studies Srinakharinwirot Prasanmit.
- Bunkhloi, S. (2001). *Khamsap phunthan phasa Khamen chaak nang sr phim*. (In Thai) [Basic vocabulary of Khmer from newspaper]. Buri Ram: Khmer Studies Center, Buriram Rajabhat University.

- Chanawong, P. (1999). *Phasat bueangton*. (In Thai) [Introduction to linguistics]. Nakhonsithammarat: Nakhonsithammarat Rajabhat Institute.
- Franklin, E. H. (1970). *Cambodian system of writing and beginning reader*. New Haven and London: Yale University Press
- Kasetsiri, C. (2010). *Sayam rue Thai?*. (In Thai) [Siam or Thai?]. **Paper presented in Academic Conference “The mekong river at Nakhon Phanom 2010”**. Nakhon Phanom: Thailand
- Language Institute, Chulalongkorn University. (1998). *A word list for Tai Language Survey: Kham samrap kep khomun phasa trakun Thai*. (In Thai) [A word list for Tai Language Survey: A word for Thai language corpus]. Bangkok: The Research Project of Thai Language and Local Languages, Language Institute, Chulalongkorn University.
- Naksakun, K. (1981). *An phasa Khamen*. (In Thai) [Khmer reading]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Pankhueankhat, R. (1988). *Phasa thin trakun Thai*. (In Thai) [Thai dialect]. Bangkok: Institute of Language, Research and Community Culture, Mahidol University.
- Phakdikham, S. (2007). *Khwam samphan wannakhadi Thai-Khamen*. (In Thai) [Relation of Thai and Khmer literature]. Bangkok: Ammarin.
- Phraya anumanratthon. (1979). *Niruktisat*. (In Thai) [Etymology]. Bangkok: khlangwitthaya.
- Phumisak, C. (2013). *Khwam pen ma khong kham Sayam Thai Loa lae Khom lae laksana tang sangkhom khong chue chon chat*. (In Thai) [An origin of Siam, Thai, Loa, Khom and social characteristic of ethnic name] (6th edition). Bangkok: Choniyom.
- Pisitpanporn, N. (2005). Tone development in Phnom Penh Khmer. **Journal of Mekong Societies**, 1, 107-120.
- Premssirat, S. (1988). *Phatthana sue phuen ban karani phasa Khamen Thin Thai*. (In Thai) [Using the local vernacular for preserving local culture and producing reading materials for non-Thai population: The Northern Khmer case study]. Bangkok: Institute of Language and Community Culture, Mahidol University.
- Premssirat, S., and Phu-issarakit, O. (1996). *Laksana lae kan krachai khong phasa Khamen Thin Thai adit patchuban anakhot khong phayanchana sakot*. (In Thai) [Character and distribution of Khmer Dialect of Thailand, the past, present and futurity of ending consonant]. Bangkok: Institute of Language and Community Culture, Mahidol University.
- Ratanakun, S. (2012). *Atthasat bueangton*. (In Thai) [Introduction to semantics]. Nakhonpathom. Mahidol University Press.

- Royal Institute. (2013). *Khumue rabop khian phasa Khamen Thin Thai akson Thai chabap Ratchabandittayasathan*. (In Thai) [Handbook for writing Khmer Dialect in Thailand with Thai alphabet]. Bangkok: Royal Institute.
- Smalley, W.A. (1994). **Linguistic diversity and national unity: Language ecology in Thailand**. Chicago: University of Chicago Press.
- Sonnang, C. (2014). The Comparative study of aspirated consonants in Khmer and Thai. **Rommayasan**, 12, 17-38.
- Thongpra, P. (2003). *Kan sukxa kham thi mi khwam sotkhlong kan nai phasa Thai lae phasa Khamen*. (In Thai) [Study of consistent words in Thai and Khmer]. Independent study program of Thai Language, Mahasarakham University.

Interview

- Bunkhloi, S. (2016, July 13). **Interview**. Specialist in Khmer.

